

AfD wil afrekenen met radicale uitstraling

Achtergrond - 3 december 2019 - Auteur: Kemal Rijken

Op het landelijke partijcongres van de rechts-nationalistische partij Alternative für Deutschland (AfD) werd afgelopen weekeinde duidelijk dat de partijtop de harde toon wil matigen en de kiezers rechts van het midden wil bereiken. In Braunschweig werd ook een opvolger voor partijvoorzitter Alexander Gauland gekozen. Tino Chrupalla bleek de kandidaat die voldoende draagvlak had in de verschillende vleugels van de partij.

Wie het congrescentrum Volkswagen Halle in Braunschweig wil betreden, stuit in de vroege zaterdagochtend op een haag aan politiemensen. Het gebouw lijkt op een fort en wordt afgeschermd met hekken en voertuigen. Op ongeveer vijftig meter afstand staan honderden demonstranten met fluitjes, vlaggen en megafoons. Iemand houdt een bord omhoog met 'Braun? Schweig!' en over een van de hekken hangt een spandoek met 'Braunschweig ist nicht Braun'. Op de achtergrond speelt een punkband het nummer 'Blitzkrieg Bop' van The Ramones.

Ook in het centrum van de stad wordt tegen de AfD gedemonstreerd. In totaal zijn volgens de politie 20.000 demonstranten op de been.

Volkswagen heeft haar logo laten afdekken.

Bij het congresgebouw staat een handjevol AfD-leden. Zij demonstreren ook, maar dan tegen de firma Volkswagen, die haar logo op het gebouw heeft laten afdekken. Zo wil het bedrijf laten zien dat het niets met de partij te maken wil hebben. Deze AfD'ers pikken dit niet en hebben een spandoek opgehangen met de tekst: '*Mehr für das Volk wagen statt Volkswagen!*' (Meer voor het volk wagen in plaats van Volkswagen)

In de hal maken AfD-leden en journalisten zich op voor een lange dag. Het is druk, want dit congres moet meer duidelijkheid geven over de politieke richting van de AfD. Duovoorzitter Alexander Gauland (78) zwaait af. Hij schuift parlementariër Tino Chrupalla (44) naar voren als opvolger. Die komt uit het oosten en geniet steun binnen brede delen van de partij. Maar er is een tegenkandidaat: Bondsdaglid Gottfried Curio. Die staat bekend om zijn extreme uitlatingen en

toespraken in de Bondsdag. Hij is populair op YouTube, maar heeft door zijn optredens veel tegenstanders in het meer gematigde deel van de partij.

Vertrek Gauland

Rond tien uur 's ochtends heet Gauland iedereen welkom. De AfD is nog in de groei, zegt hij. "Opgroeien betekent niet klaar of aangepast zijn. Het betekent dat we een generatiewisseling op solidaire wijze laten verlopen. Als ik wegga, dan gebeurt dat in vriendschap. Ik moet morgen niet ontdekken dat de partij niet langer de mijne is en ineens veel te rechts geworden is." Gauland krijgt groot applaus.

Volgens Gauland heeft de partij het land veranderd door een alternatief te zijn voor de *Willkommenskultur* van bondskanselier Merkel. Gauland wil dat de AfD een brede volkspartij wordt. "Als uit een peiling blijkt dat tweederde van de elite ons als een gevaar voor het land ziet, dan hebben wij voor de kleine mensen iets goeds gedaan." Opnieuw hard geklap van het publiek. Hij staat stil bij de aanvallen van de extreem-linkse beweging Antifa op AfD-leden, -

auto's en -vrachtwagens. "Ze noemen ons nazi's, fascist en rechtse terroristen. Maar wij zijn gewoon mensen die van het land houden."

Gauland wordt tot ere-voorzitter benoemd. Door de leden wordt Gauland op handen gedragen, want na jaren van strijd in de partijtop is het de laatste tijd relatief rustig. De voormalige CDU'er hielp in 2013 de AfD op te richten en keek in de eerste jaren de kat vaak uit de boom. Tot in 2017 wisselde de partij drie keer van leider en ontwikkelde ze zich van een anti-europartij tot een rechts-nationalistische anti-islam- partij.

Gaandeweg zijn ook een meer gematigde 'Alternative Mitte' en een rechts-radical factie ontstaan. Die laatste is de beruchte Flügel, die onder meer door rechts-radical uitlatingen van kopstuk Björn Höcke in de gaten wordt gehouden door de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz. Gauland en zijn medevoorzitter Jörg Meuthen bleven Höcke en Der Flügel tolereren. Het leverde hen veel kritiek van buiten op, maar binnen de partij zorgde het juist voor rust. Ook veel kiezers deerde het niet. Bij de deelstaatverkiezingen in Thüringen van oktober behaalde Höcke als lijsttrekker een monsterzege. Hij kreeg felicitaties van Gauland, die zelf ook niet onomstreden is. Zo noemde hij de nazi-tijd een 'flatsje

vogelpoep in meer dan duizend jaar succesvolle Duitse geschiedenis'. Gauland spreekt ook op bijeenkomsten van Der Flügel.

Duidelijk wordt dat de AfD een democratisch georganiseerde partij is. Terug naar het AfD-congres. Voordat de verkiezing van de nieuwe voorzitters kan plaatsvinden, vergadert het congres over allerlei andere zaken. Duidelijk wordt dat de AfD een democratisch georganiseerde partij is, waarin gedelegeerden eigen voorstellen kunnen indienen. Een motie waarin wordt voorgesteld om de extreemrechtse Identitäre Bewegung van de *Unvereinbarkeitsliste* te halen, haalt het niet. De *Unvereinbarkeitsliste* is een lijst met organisaties waarvan AfD-leden geen lid mogen zijn. Ook wordt de arbitragecommissie uitgebreid, zodat die meer slagkracht heeft in het royeren van te radicale leden.

Nieuwe voorzitters

Aan het einde van de middag volgt de verkiezing voor het voorzitterschap. Eerst komt de post van Jörg Meuthen aan bod. Tot ieders verrassing stelt de openlijke antisemiet Wolfgang Gedeon zich kandidaat. Tijdens zijn presentatie wordt hij uitgejouwd. 'Schwein!' schreeuwt iemand. Velen staan op en keren hem de rug toe. Anderen steken een rode kaart in de lucht of verlaten de zaal. Uiteindelijk krijgt Gedeon 3 procent van de stemmen. Serieuzere concurrentie is bondsdaglid Nicole Höchst. Maar ook zij legt het af tegen de populaire Meuthen, die met ruim 70 procent van de stemmen wordt herkozen.

Vervolgens staat de opvolging van Gauland op de agenda. Chrupalla, de kandidaat van het partij-establishment, belooft dat leden als Gedeon onder zijn leiderschap niet meer mogen spreken. Hij presenteert zich als eenvoudige ambachtsman uit Görlitz, Oost-Duitsland. Met hem als voorzitter, zal de partij voor het eerst een leider hebben zonder academische achtergrond. "Ik ben geen man van veel woorden, maar ben een man van daden."

Eerder die dag kreeg Chrupalla zijn zegen van Björn Höcke, die ten overstaan van de pers zei geen kandidaat te zijn. Höcke verzocht de leden van Der Flügel om op Chrupalla te stemmen. Chrupalla zegt dat hij de partij naar het midden wil trekken. "Ik zie veel kiezerspotentieel in het burgerlijk-conservatieve kamp. Dat zijn de mensen die in het donker naar hun werk gaan en in het donker weer thuis komen." Gaulands gewenste opvolger krijgt veel applaus. Bij de stemming behaalt Chrupalla ruim 54 procent tegenover 43 procent voor tegenkandidaat Curio. Groot gejuich weerklinkt in de zaal en de partijtop feliciteert hem.

'Wij zijn klaar voor nieuwe verkiezingen.'

Niet veel later gaat er een nieuwe golf van onrust door de Volkswagenhal. Bij de SPD is bekend geworden dat Norbert Walter-Borjans en Saskia Esken de partij gaan leiden. Beiden willen het regeerakkoord met de CDU/CSU openbreken. Als dat niet lukt, willen ze mogelijk uit de bondsregering stappen. Op het AfD-congres is de consternatie groot, want de partij moet zich mogelijk opmaken voor vervroegde verkiezingen. In een ingelaste persconferentie zegt fractieleider Alice Weidel: "Wij zijn klaar voor nieuwe verkiezingen." Op vragen hoe het zit met de sociale agenda van de AfD en of de nieuwe duovoorzitter Chrupalla niet te weinig ervaring heeft, komen geen heldere antwoorden.

Voor het eerst in jaren verliep het AfD-congres eens niet rommelig. Los van het incident met antisemiet Gedeon - een man die de partijtop ooit tevergeefs probeerde te royeren - was er geen ruzie of onenigheid. 'Professionalisering' was een woord dat tijdens de vergadering veelvuldig werd gebruikt. Daarmee doelt de partijtop op minder gedoe en meer stroomlijning zodat de partij betrouwbaarder kan worden voor kiezers die thans bij CDU en FDP zitten. Het zijn deze kiezers waar het nieuwe kopstuk Chrupalla zich op wil richten. Samen met Meuthen en Weidel wil hij de AfD uitbouwen tot een grote volkspartij, die uiteindelijk een serieuze concurrent moet worden van de CDU en die ook regeringsverantwoordelijkheid moet kunnen dragen.

Dit betekent niet dat de richtingenstrijd in de partij in het voordeel van de gematigden is beslecht. Chrupalla wil geen drastische woorden gebruiken, zegt hij, omdat dat contraproductief zou zijn. Maar zijn denkbeelden zijn er niet milder om. Ook hij ziet het Duitse volk ten onder gaan aan een omvolking die door de politieke elite wordt gestimuleerd. En ook Chrupalla sprak op het laatste Kyffhauser Treffen, de jaarlijkse bijeenkomst van Der Flügel, evenals de als gematigd bekend staande Meuthen. En hoewel Flügel-leider Bjorn Höcke geen functie in het landelijke bestuur heeft, is zijn kompaan Andreas Kalbitz herkozen in het bestuur. Ook de als radicaal geldende Stephan Brandner en Stephan Protschka, en de oerconservatieve Beatrix von Storch zijn gekozen in het bestuur. Duitse media stellen dat de partij vooral de toon wil matigen, meer dan de inhoud.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/34603/afd-wil-afrekenen-met-radicale-uitstraling>